

číslo ve spisu:

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

THÁKUROVA 3, 160 00 PRAHA 6

Katedra/Ústav: Ústav dějin křesťanského umění

Posudek oponenta/oponentky na diplomovou práci

jméno oponenta/tky prof. Zdeněk Beneš

Autor/autorka práce: Markéta Szarowská
Studijní program/obor: Historické vědy, Dějiny evropské kultury
Název práce: Vznik a vývoj historické události. Historicko-antropologický
pohled na problematiku dějin zámořských objevů
Vedoucí práce: Mgr. Jakub Šenovský
Rozsah práce: 74 s., 196 274 znaků

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými připomínkami	splňuje s výhradami	nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☒	☐	☐	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☒	☐	☐	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☒	☐	☐	☐
Zpracování příloh	☐	☒	☐	☐
Celková typografická úprava	☒	☐	☐	☐
B. Obsahová kritéria				

Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☒	☐	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☐	☒	☐	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☐	☒	☐	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☒	☐	☐	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☒	☐	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☐	☒	☐	☐
C. Celkový přínos práce				
Tuto část je vhodné rozvést v bodě 5.				
	ano		Ne	
Práce je kompilační prací	☒		☐	
Práce se zabývá dosud nezpracovaným tématem	☐		☒	
Práce přináší nové poznatky	☐		☒	
Práce navrhuje nové metodické přístupy	☒		☐	
Práce má metodologický/teologický přínos	☒		☐	

2. Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Předložená diplomová práce je napsána kultivovaným, dobrým stylem, prozrazuje autorčinu schopnost vyjadřovat srozumitelným způsobem i obtížné teoretické problémy soudobé teorie historiografie. Jako metodologické východisko si zvolila historickou antropologii, kterou také zřetelně charakterizuje (kap. 2.2) a začleňuje ji do vývoje a charakteru dějepisectví moderní doby, zejména 20. století. Dává ji do přímé souvislosti s lingvistickým obratem v historii (narativismem) a tady si za svého "průvodce" zvolila Michela de Certeau, jehož koncept "psaní dějin" podrobně popisuje a komentuje. Podobně také přehledně popisuje a charakterizuje zámořské objevy a jejich souvislosti. V obou částech práce autorka prokázala dobrou znalost literatury k tématu a dovede její informace relevantně využívat. Samořejmě že v thesauru užitých literatury nalezneme mezery, zejména u literatury zahraniční, ale to vzhledem k šíři literatury, kterou autorka použila, nepovažuji za výtka; nicméně na jednu knihu, kterou užít měla, upozorním: I. Wallerstein, Evropský univerzalizmus. Rétorika moci. Praha 2008, protože se bezprostředně vztahuje k tématu práce, byť vychází z jiných východisek než de Certeau.

V textu práce nalezneme i drobnější nepřesnosti, na něž upozorňuji i pro diskusi:

1/ s. 9: Problém "vcítění se" nebyla zase psychologicky až tak naivní, jak se zdá autorčina formulace naznačovat. Opírala se o tehdy v psychologii vlastně mainstreamovou metodiku introspekce, odmítnutou zásadně až behaviorismem. Požadavek ryzí objektivity historického soudu v metodickém smyslu je sice Rankův postulát, ale metodickou objektivitu do metodologické a teoretické roviny (objektivní pravdy dosahujeme metodickým postupem) převedli až jeho žáci (novorankovství). Ranke byl hluboce věřící luterán a pravda dějin pro něho ležela u Boha. Obě připomínky souvisejí s problémem subjektivizace, která je průvodním znakem historicko-antropologického badatelského přístupu.

2/ s. 33: Surovinou základnou se kolonie pro evropské mocnosti staly až v moderní době, kdy začaly být vyčerpávány surovinové zdroje v Evropě. Zlato a stříbro bych nepovažoval za suroviny a koření či jiné luxusní zboží bylo předmětem dálkového obchodu už od přinejmenším doby bronzové.

3/ Autorka zmiňuje na několika různých místech i technickou základnu zámořských objevů - plachtoví a kompas. Překvapivě však vynechala třetí z těchto podstatných novinek, která výrazně zdokonalila manévrovací schopnosti evropských lodí, totiž kýlové kormidlo namísto předtím užívaného záďového vesla.

Cíl práce byl stanoven velmi ambiciózně, takže mohl být splněn jen zčásti. Autorce se podařilo kvalitně popsat jak historicko-antropologický přístup (v jí zvolené variantě) v historickém výzkumu, tak průběh zámořských objevů, ale nemohu se zbavit dojmu, že zůstala cosi dlužna propojení svého teoretického východiska a samotného historického merita. To se v podobných případech stává. M. Szarowská na druhé straně prokázala jak heuristickou pečlivost, tak schopnost kritického myšlení a dobré stylistiky, takže lze práci doporučit k obhajobě.

3. Otázky a náměty práce k diskusi při obhajobě

Na str. 14 autorka píše, že "historická antropologie posiluje historiografii, která tím pádem umožňuje rekonstruovat dějiny v celé jejich komplexnosti". Realizuje se tak idea "totální historie", jak o ní uvažovala škola Annales?

Doporučení práce k obhajobě

doporučuji

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 7. 6. 2015

Podpis: